

Prof. MUDr. Václav Špičák, CSc.

Václav Špičák se narodil 14. ledna 1929 v Praze, kde prožil svá školní, gymnazijní i vysokoškolská léta a kde také trvale žije.

V době středoškolského studia (reálné gymnázium) byl členem Divadelního klubu mladých, aktivně hrál a uvažoval i o studiu na DAMU. Po maturitě se však rozhodl pro studium medicíny na Lékařské fakultě UK v Praze. Ve 3. ročníku se přihlásil na nově vzniklý pediatrický směr, následně Fakultu dětského lékařství. Promoval 13. 12. 1953.

1957 – kandidát věd

1968 – docent pediatrie

1956 – atestace I. stupně z pediatrie

1966 – atestace II. stupně z pediatrie

1995 – profesor pediatrie

1995 – osvědčení ČLK pro obor
klinická imunologie

1997 – atestace alergologie a klinická
imunologie

2004 – licence ČLK – vedoucí lékař-
primář pro obor pediatrie

2004 – licence ČLK – vedoucí lékař-
primář pro obor alergologie
a klinická imunologie

2005 – člen akreditační komise
pro alergologii a klinickou
imunologii MZ CR

Profesní dráha

- 2. ledna 1954 „umístěnka“ na dětské oddělení nemocnice v Teplicích jako terénní pediatr.
- O rok později vědecký aspirant Fakulty dětského lékařství na I. dětské klinice prof. Švejcara. Již v této době se orientoval na alergologii. Po tříletém studijním pobytu ve Farmakologickém ústavu prof. H. Raškové obhájil hodnost kandidáta věd (1957).
- Roční studijní pobyt v Ústavu alergologie a klinické imunologie prof. B. Halperna v Paříži (1961). Zabýval se mechanismy uvolňování histaminu při alergických reakcích a výsledky publikoval. Začal pracovat v komisi exekutivy Evropské alergologické akademie.
- Na I. dětské klinice FDL UK pracoval jako odborný asistent, docent a nakonec zástupce přednosty kliniky. Spolu s dr. M. Bělskou založil alergologickou ambulantní ordinaci (1954) a později (1960) otevřel první pediatrické lůžkové alergologické oddělení u nás.
- V srpnových dnech roku 1968 spoluorganizoval natáčení televizních rozhovorů

s významnými osobnostmi na uzavřeném oddělení kliniky, pomáhal organizovat studentskou stávku a protestní shromáždění proti okupaci. V roce 1971 byl pro svá zásadní, veřejně deklarovaná stanoviska převeden jako vědecký pracovník nejnižšího stupně do Výzkumného ústavu vývoje dítěte (ÚVVVD FDL UK).

- Částečně pokračoval v ambulantní alergologické praxi a po určitou dobu vedl imunologickou laboratoř kliniky, než mu byl vstup znemožněn. Jako vědecký pracovník koordinoval výzkumné plány a úkoly v oboru. Spolupracoval na vytvoření systému komplexní péče o dětské astmatiky. V týmu spolupracovníků studoval psychiku astmatiků a jejich sociální postavení ve školních kolektivech. S alergology K. Samšiňákem a E. Vobrázkovou realizoval prioritní práce o roztočích a roztočových alergenech v domácím prostředí dětských alergiků a připravil dosud jediné zmapování roztočové fauny. Izolace hlavních alergenně důležitých druhů roztočů a jejich kultivace u nás umožnila výrobu alergenových extraktů pro diagnostiku a terapii.
- Od 1. 12. 1981 se stal primářem dětského oddělení FN Na Bulovce v Praze (do 1996). Vybudoval funkční respirační laboratoř, inicioval a konstituoval pediatrickou bronchologii. Spolu s M. Poláčkovou založit a vybudoval samostatné laboratorní oddělení klinické imunologie.

Dosud zde působí jako konzultant pro alergologii a klinickou imunologii.

- V roce 1989 se v nemocnici účastnil akcí OF. Na Fakultě dětského lékařství UK (dnes 2. lékařské fakultě) prošel rehabilitačním řízením. Začal přednášet a dosud přednáší alergologii jako hostující profesor na 1. lékařské fakultě UK (Klinika dětí a dorostu). V roce 1995 byl jmenován na 2. LF UK profesorem dětského lékařství.
- Po roce 1989 organizoval a odpovídal za výzkumný plán *Alergie a životní prostředí* v rámci Ministerstva pro životní prostředí. Inicioval vytvoření Pylové informační služby. Studoval možnosti imunomodulační léčby u dětí s opakovanými respiračními chorobami a u alergiků, změny v koncentracích imunoglobulinů a zejména imunoglobulinových podtříd. Výsledky prezentoval na konferencích v USA a v Japonsku. Klinicky zkoušel a do praxe uváděl nová antiastmatika (zejména kromony). Byl účastníkem evropského multicentrálního projektu *Časná léčba alergických dětí a prevence astmatu*. Věnoval se farmakokinetice cetirizinu u dětí v prvních dvou letech života.
- V letech 1979–2006 byl činný v postgraduální výchově v oboru alergologie a klinické imunologie v rámci ILF – v dnešním Institutu postgraduálního vzdělávání zdravotníků.

Rytíři českého lékařského stavu, profesori Václav Špičák, Zdeněk Maňatka a Jaroslav Blahoš (zleva)

Publikační činnost

Je autorem více než 180 odborných prací, mezi nimiž zvláštní místo zaujímají původní práce: experimentální studie o mechanismech uvolňování histaminu; monitorování imunologických ukazatelů u alergiků a hodnocení imunomodulační léčby; vypracování systému komplexní rehabilitace a léčby dětských astmatiků; studie o roztočích, jejich mapování v prostředí alergiků u nás a jejich význam v alergii a jejich pěstování pro výrobu alergenů; farmakokinetika antihistaminik v raném věku dítěte.

Publikace: *Astma od dětství do dospělosti* (1988 s V. Vondrou); *Bydlení pro alergiky* (2003); *Alergologie* (2004 učebnice – s P. Panznerem a spol.); *Allergology in the Hearth of Europe* – výsledky české alergologické školy, v *Allergy and Clinical Immunology International* (2001, Vol. 13, Nr. 2).

Časopisy: Vedoucí redaktor časopisu *Alergie* (vychází od 2000) a časopisu *Alergie – Astma – Bronchitida pro pacienty a laickou veřejnost* (vychází od 1999). Člen redakční rady *Klinická imunologie a alergologie* (Bratislava). 1969–1974 člen redakční rady a spoluzakladatel časopisu *Allergie et Immunologie* (nouvelles Editions Médicales Francaises).

Organizační a společenské aktivity

- **Česká lékařská společnost JEP** (1957–2005 člen výboru, vědecký sekretář a opakovaně předseda České společnosti alergologie a klinické imunologie (ČSAKI), čestný předseda výboru; po r. 1989 člen předsednictva ČLS JEP, ved. tiskové komise, vědecký sekretář, člen pracovní skupiny pro farmakoterapii; 1990–91 – člen a vedoucí pracovní skupiny ČLS JEP a MZ pro reformu zdravotnictví).
- **Česká lékařská komora** (předseda oborové komise vědecké rady pro alergologii a klinickou imunologii).
- Jeden ze zakladatelů obecně prospěšné společnosti a v letech 1996–2006 ředitelem **České iniciativy pro astma o. p. s. (ČIPA)**.
- **Sdružení na pomoc chronicky nemocným dětem** (spoluzakladatel a 11 let předseda sdružení, které od roku 1991 sdružuje v Čechách na 26 klubů rodičů a přátel alergických a astmatických dětí).
- Člen **Evropské akademie alergologie a klinické imunologie** (EAACI; 1977–1981 viceprezident), **Americké akademie pro astma, alergologii a imunologii** (AAAAI) a **INTERASMA** (Mezinárodní asociace pro astma).

- 1992–1995 člen expertní skupiny **WHO a Globální iniciativy pro astma** (GINA) a spoluautor dokumentu *Globální strategie péče o astma a jeho prevenci*.
- Od roku 2001 je členem koordinační skupiny **ARIA** (celosvětová iniciativa **Alergická rýma a její vliv na astma**).
- 2006 **WHO Temporary Advisor** – 26.–29. 3. 2006 vyhlášení Globální aliance proti chronickým respiračním chorobám (GARD).
- Příprava založení národní české aliance (15 subjektů).

Byl vědeckým sekretářem či prezidentem mnoha kongresů a konferencí.

Ocenění

Cena J. E. Purkyně – ČLS JEP (2005); ceny odborných společností ČLS JEP – ČSAKI a Rehabilitační spol. (1969), ČSAKI (1974) a Českého spolku lékařů (1974). Čestný člen ČSAKI, ČLS JEP. Čestný člen Maďarské, Kubánské, Španělské alergologické společnosti a Sdružení alergologů mluvících románskými jazyky.

Rodina

Václav Špičák je podruhé ženatý, jeho žena Vojtěcha je dětskou lékařkou, pracovala dlouhá léta na I. dětské klinice jako odborná asistentka Fakulty dětského lékařství UK, věnovala se urgentním stavům raného věku dítěte a neurologické patologii, je kandidátkou věd.

Z krátkého prvního manželství má dceru. Starší syn Julius je známý gastroenterolog a přednosta kliniky IKEM, mladší Aleš je geofyzik, seismolog, ředitel Geofyzikálního ústavu ČAV. Špičákoví mají sedm vnoučat a pět pravnoučat. Koníčkem v mládí mu bylo divadlo. Hrál několik let ve studentské skupině s Darkem Vostřelem, Leošem Suchařpou, Jindřichem Černým a Ivanem Vyskočilem.

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

Mediální partner Rytíře českého lékařského stavu

Profesor Richard Škába, prezident ČLK Milan Kubek a profesor Václav Špičák s manželkou Vojtěchou (zleva)